

KADİR DODİ

MALİ MÜŞAVİR

kadirdodi@gmail.com

HAVA ARACI İTHALATI VE VERGİLENDİRİLMESİ

I.Giriş ve İthalat

Bilindiği üzere teknolojik gelişmelere paralel olarak, iktisadi kalkınma temelinde hava araçlarının ithalinde artış olduğu görülmektedir.

Buna göre; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü kaynak gösterilmek üzere, 'Türkiye'ye herhangi bir ülkeden hava aracı ithal etmek isteyen hava aracı işleticisi/ sahibi SHT-M Talimatı gereklerine uygun olarak, insansız hava aracı ithal etmek isteyen herhangi bir şahıs, işletme veya kurum SHT-İHA Talimatı gereklerine uygun olarak ve sivil hava aracında kullanılmaya mahsus sivil hava aracı parçaları ithal etmek isteyen şahıs/kuruluşlar ilgili Gümrük Müdürlüğüne sunulmak üzere hava aracı parçası ithal izni başvurusu yapar.'(1)

Hava Aracı İthal Teknik Uygunluk Yazısı Verilmesi

Türkiye'ye herhangi bir ülkeden hava aracı ithal etmek isteyen hava aracı işleticisi/sahibi SHT-M Talimatı Tablo-58 M.A.904 (a) (4) gereklerine uygun

olarak, ilgili Gümrük Müdürlüğüne sunulmak üzere ithal teknik uygunluk başvurusu yapar.

Başvuru Sırasında Gereken Belgeler

- Hava aracının üreticisi, tipi ve seri numarası bilgilerini içeren, hangi Gümrük Müdürlüğüne yazı yazılacağını belirten Başvuru Yazısı
- EASA, FAA, TCCA, veya ANAC tarafından onaylı tip sertifikası ve teknik data listesi
- Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından ülkemize hitaben son 6 ay içerisinde düzenlenmiş olan "İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi/Sertifikası" veya eşdeğer bir doküman veya yeni hava aracı ise hava aracının üreticisi tarafından yayınlanan uygunluk belgesi (EASA Form 52, vb.)
- Onaylı veya onaya sunulan bakım programı kapsamında gerekli tüm bakım faaliyetlerinin SHY-M Yönetmeliği şartlarına uygun olarak servise verilmiş olmasını sağlamak üzere yapılan/yapılacak köprüleme bakımına (bridging check) ait bilgi ve detayları içeren bir rapor
- İthalatçı Bilgileri (Vergi No, Kimlik No, vb.)
- Gümrükleme İşleminin yapılacağı Gümrük Müdürlüğü
- İthalatı istenen ürün için GTIP numarası,
- Hizmet Bedeli Dekontu(2)

İnsansız Hava Aracı İthal Teknik Uygunluk Yazısı Verilmesi

Türkiye'ye herhangi bir ülkeden insansız hava aracı ithal etmek isteyen her hangi bir şahıs, işletme veya kurum SHT-İHA Talimatı Madde 5 (2) gereklerine uygun olarak, ilgili Gümrük Müdürlüğüne sunulmak üzere ithal teknik uygunluk başvurusu yapar.

Model uçaklar (açık alanda kullanılabilen, azami kalkış kütlesi 20 kilogramı geçmeyen, otonom uçuş kabiliyeti olmayan, kullanıcının görüş sahası içinde uçurulan ve sadece spor ve eğlence amacıyla kullanılan insansız hava araçları) ve kapalı mekânlarda kullanılmak üzere üretilmiş uçabilen oyuncak veya araçlar ile azami kalkış kütlesi (MTOM/MTOW) 4 kg'dan ve azami hızı da saatte 50 km'den daha az olan ve azami irtifası yer yüzeyinden 100 metreyi geçmeyen İHA'lar bu talimatın kapsamı dışındadır.

HAVA ARAÇLARI İTHALATI VE VERGİLEMESİ

Yazar Kadir DODİ

Perşembe, 25 Şubat 2016 11:09 -

Başvuru Sırasında Gereken Belgeler

- Hava aracının üreticisi, tipi ve seri numarası bilgilerini ve gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) numaralarını içeren, hangi Gümrük Müdürlüğüne yazı yazılacağını belirten Başvuru Yazısı
- Genel Müdürlük veya Genel Müdürlük tarafından uygunluğu kabul edilecek ilgili ülke otoritesi tarafından verilmiş bir tip sertifikası, uygunluk belgesi veya eşdeğer belge (ilgili otoriteden bu belgenin temin edilmesinin mümkün olmadığı durumda; üretici tarafından verilecek, antetli kağıda şirket yetkilisi tarafından imzalanması şartıyla hava aracının hangi ulusal ve/veya uluslar arası standartlara uygun olarak üretildiğini belirten uygunluk yazısı Genel Müdürlükçe kabul edilebilir)
- İthal edilmek istenen hava aracı için üretici tarafından tayin edilen seri numarası bilgisinin yer aldığı, üretici tarafından düzenlenmiş yazılı beyan (yukarıda yer alan uygunluk beyanı içerisinde belirtilebilir)
- İHA'ya ait teknik özellikleri içeren ürün kataloğu
- Fatura aslı ya da onaylı kopyası
- İHA'yı ithal eden şahıs ve/veya İHA'nın son kullanıcıları için Genel Müdürlükçe ilgili emniyet biriminde İHA ile operasyon yapılacağını belirterek yaptırılacak Güvenlik Soruşturması için gereken kimlik bilgileri (Nüfus Cüzdanı veya pasaport fotokopisi)
- İHA'nın, üreticisinin yayımladığı elkitaplarına göre bakımının yapılacağına dair son kullanıcı tarafından düzenlenecek yazılı beyan
- Hizmet Bedeli Dekontu

Sivil Hava Aracında Kullanılmaya Mahsus Sivil Hava Aracı Parçaları için İthal İzni Verilmesi

Türkiye'ye herhangi bir ülkeden sivil hava aracında kullanılmaya mahsus sivil hava aracı parçaları ithal etmek isteyen şahıs /kuruluşlar ilgili Gümrük Müdürlüğüne sunulmak üzere hava aracı parçası ithal izni başvurusu yapar.

Bu kapsamda başvuru yapacak şahıs/kuruluşların SHT-Tedarik Talimatı doğrultusunda yetkilendirilmeleri gerekir. Tüm sivil hava aracı işletmeleri ve sahipleri, onaylı bakım kuruluşları, hava aracı tasarım ve üretim kuruluşları bu Talimat kapsamında yetkili sayılır ve Genel Müdürlüğe başvuruları uygun kabul edilir.

Başvuru Sırasında Gereken Belgeler

- Hava aracı parçalarının üreticisi, tipi, parça ve seri numarası, vb. bilgileri ile gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) numaralarını içeren, hangi Gümrük Müdürlüğüne yazı yazılacağını

belirten Başvuru Yazısı

- Parçaların adı, tipi, adedi, vb. bilgileri içeren Fatura aslı ya da onaylı kopyası
- Fatura içeriğinde yer alan parçaların uygunluk belgeleri (EASA Form 1, FAA Form 8130-3, Certificate of Conformity – CoC, vb.)
- Hizmet Bedeli Dekontu (3) SHGM

II. Yurt Dışından Uçak kiralınması ve geçici olarak ithal edilmesi işlemlerinde ÖTV uygulaması

Konuya ilişkin bir özalgede;‘model uçakların bakım, onarım ve revizyonu, uçak alım satımı, ithali ve ihracı, havacılıkla ilgili araç ve yedek parça imali, alışı ve satışı, hava yolları ile yurtdışından Türkiye'ye, Türkiye'den yurtdışına insan, mal, emsal nakliyeciliği ve nakliye komisyonculuğu, yurtiçinde ve yurtdışında uçuş okulu açma ve uçuş sertifikası verme faaliyetleri ile iştiğal edildiği, Şirketin filosunda yer alan ve hava taşımacılığı faaliyetinde kullanılan bir uçağın yurtdışındaki bir şirkete satışının planlandığı, söz konusu satış işleminin ardından yurtdışındaki şirkete satışı gerçekleşecek uçağın adi kiralama yolu ile kiralınması ve bu ithalat işleminin geçici ithalat rejimi kuralları çerçevesinde gerçekleştirileceği, uçağın fiilen de yurt dışına çıkarılarak tekrar ithalinin gerçekleştirileceğinden bahisle bu işlemin Özel Tüketim Vergisine tabi olup olmadığı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır

'Bilindiği üzere, 4760 sayılı ÖTV Kanunu'nun (1/1) maddesinde, Kanuna ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların ilk iktisabının, kayıt ve tescile tabi olmayanların ise ithalatı veya imal ya da inşa edenler tarafından tesliminin bir defaya mahsus olmak üzere özel tüketim vergisine tabi olduğu; (1/2) maddesinde, Kanuna ekli listelerde yer alan malların Gümrük Tarife Cetvelinde tanımlanan eşyalar olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun (2/1) maddesine göre “ithalat”, verginin konusuna giren malların Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine girişini; “ilk iktisap”, (II) sayılı listedeki mallardan Türkiye'de kayıt ve tescil edilmemiş olanların kullanılmak üzere ithalini, müzayede yoluyla veya kayıt ve tescil edilmiş olsa dahi 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre iade edilenler de dahil motorlu araç ticareti yapanlardan iktisabını, motorlu araç ticareti yapanlar tarafından kullanılmaya başlanmasını, aktife alınmasını veya adlarına kayıt ve tescil ettirilmesini; “kayıt ve tescil” ise motorlu taşıtların ilgili mevzuat gereğince trafik, belediye, liman ile Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce tutulan sivil hava vasıtaları siciline yapılan kayıt ve tescilini ifade etmektedir.

HAVA ARAÇLARI İTHALATI VE VERGİLEMESİ

Yazar Kadir DODİ

Perşembe, 25 Şubat 2016 11:09 -

Ayrıca, Kanunun (3/e) maddesi, ithalatta vergiyi doğuran olayın, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'na göre gümrük yükümlülüğünün doğması, ithalat vergilerine tâbi olmayan işlemlerde ise gümrük beyannamesinin tescili ile meydana geldiği; (14/3) maddesi de, ithalatta alınan verginin ilgili gümrük idaresince hesaplanacağı ve gümrük mevzuatına göre kabul edilen beyanname veya diğer belgeler üzerine imza alınmak suretiyle mükellefe, kanunî temsilcisine veya gümrük müşavirine tebliğ edileceği, verginin ithalat vergileri ile aynı zamanda ödeneceği, ithalat vergilerine tabi olmayan mallara ait verginin gümrük mevzuatına göre kabul edilen beyannamenin veya diğer belgelerin tescili tarihinde, bu tarihteki oran veya tutarlar üzerinden hesaplanarak tahsil edileceği hükümlerine amirdir.

Diğer taraftan, mezkûr Kanunun (7/6) maddesi uyarınca, Kanuna ekli listelerdeki mallardan 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167'nci maddesi (5 numaralı fıkrasının (a) bendi ile 7 numaralı fıkrası hariç) ile geçici ithalat rejimi kapsamında gümrük vergisinden muaf veya müstesna olan eşyanın ithali özel tüketim vergisinden de müstesna olup, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (9) numaralı bendine 6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile eklenen (e) alt bendine göre, yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetlerinde bulunan hava yolu şirketlerinin bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal ettikleri hava taşıtları, motorları ve bunların aksam ve parçaları gümrük vergilerinden muaf bulunmaktadır.

Ayrıca, gümrük idarelerince alınan ÖTV'ye ilişkin hükümlere yer verilen ÖTV Kanununun (16/2) maddesinde, 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile diğer kanunlar gereğince ithalat vergileri teminata bağlanarak işlem gören mallara ait özel tüketim vergisinin de aynı usule tabi tutulacağı hüküm altına alınmış; 1 Seri No.lu ÖTV Genel Tebliğinin (16.1) bölümünde ise konu ile ilgili olarak, *"Gümrük Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ithalde alınan vergileri teminata bağlanarak işlem gören mallara ait ÖTV de aynı usule tabi olacaktır. Örneğin dahilde işleme izin belgesi kapsamında ithal edilen mallar için ithalat vergileri teminata bağlanırsa, ÖTV de teminata bağlanarak ilgili mevzuat kapsamında takip edilecektir."* açıklaması yapılmıştır.

Bu çerçevede, ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı liste kapsamındaki uçakların kullanılmak üzere ithali özel tüketim vergisinin konusuna girmekle birlikte Gümrük Kanununda düzenlenen geçici ithalat rejimi ile aynı Kanunun (167/1-9) maddesi kapsamında gümrük vergisinden muaf olan uçakların ithali özel tüketim vergisinden de müstesna olacaktır. Ancak bu kapsamda ithali gümrük vergisinden muaf olmakla birlikte ithalatın teminata bağlanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde gümrük vergisinin yanı sıra özel tüketim vergisinin de teminata bağlanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, ithalat işleminin 4458 sayılı Gümrük Kanununun (167/1-9) maddesi

HAVA ARAÇLARI İTHALATI VE VERGİLEMESİ

Yazar Kadir DODİ

Perşembe, 25 Şubat 2016 11:09 -

---

kapsamına girip girmeyeceği, bu kapsamda kabul edilmesi halinde geçici ithalat hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı, uygulanması halinde teminat hükümlerinin nasıl uygulanacağı hususları esas itibariyle 4458 sayılı Gümrük Kanunu uygulamasına ilişkin olduğundan konu ile ilgili olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (Gümrükler Genel Müdürlüğü) görüşüne başvurulması uygun olacaktır.'denilmektedir.(4) **T.C.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI(Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü)**

21/03/2014-39044742-135-606

Yine bir başka özelve göre, Üniversiteniz Sivil Havacılık Yüksekokulu Pilotaj Bölümü Pilot Eğitim-Öğretim faaliyetlerinde kullanılmak üzere 2 adet tek motorlu eğitim uçağı alımı ihalesi yaptığınız belirtilerek yurt dışından satın alınacak olan tek motorlu eğitim uçaklarının katma değer vergisi ve özel tüketim vergisinden muaf olup olmadığı hakkında Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

Katma Değer Vergisi Yönünden

KDV Kanununun 1/2 inci maddesine göre her türlü mal ve hizmet ithalatı KDV ye tabi bulunmakta olup, ithalatın kamu sektörü, özel sektör veya herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından yapılması veya herhangi bir şekil ve surette gerçekleştirilmesi, özellik taşıması vergilendirmeye engel teşkil etmemektedir.

Aynı Kanunun;

13/a maddesinde, faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler ve çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetlerin,

16/1-a maddesinde de bu Kanuna göre teslimleri vergiden istisna edilen malların ithalinin,

HAVA ARAÇLARI İTHALATI VE VERGİLEMESİ

Yazar Kadir DODİ

Perşembe, 25 Şubat 2016 11:09 -

KDV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

İstisna uygulamasının usul ve esaslarının belirlendiği 48 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin "2.İstisna Uygulanacak Mükellefler" başlıklı bölümünde; istisnanın uygulanabilmesi için teslim ve hizmetlerin, faaliyetleri sözü edilen araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere yapılmasının şart olduğu, araçların özel mülk olarak iktisap edilmesi ve kullanılması halinde araçların teslimi ile tadil bakım ve onarım hizmetlerinde istisna uygulanmayacağı, bir iktisadi işletme için iktisap edilmesi halinde ise mükellefin işgal konusuna bağlı olarak aracın kullanım şekline bakılacağı, araç işletme yöneticisi ve personelin taşınması gibi amaçlarla kullanılıyor ise istisna uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, KDV Oranları, KDV Kanununun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki I sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 1, II sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 8, bu listelerde yer almayan vergiye tabi işlemler için % 18 olarak tespit edilmiştir.

Bu açıklamalara göre, Üniversiteniz Sivil Havacılık Yüksekokulu Pilotaj Bölümü Eğitim Öğretim faaliyetlerinde kullanılmak üzere satın alınan tek motorlu eğitim uçakları, KDV mükellefiyetini gerektirmeyecek şekilde (bir başka deyişle kiralanma veya çeşitli şekillerde işletilmek amacı dışında) kullanılacağından istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli listelerde yer almayan eğitim uçağının ithalinin genel oranda (% 18) KDV'ye tabi tutulması gerekmektedir.

Özel Tüketim Vergisi Yönünden

4760 sayılı ÖTV Kanununun 1 inci maddesinin 1/b bendinde, Kanuna ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olanların ilk iktisabının, 1/c bendinde ise kayıt ve tescile tabi olmayanların ithalatı veya imal ya da inşa edenler tarafından tesliminin bir defaya mahsus olmak üzere ÖTV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 2 nci maddesinin 1/b bendine göre ilk iktisap deyimi, (II) sayılı listedeki mallardan Türkiye'de kayıt ve tescil edilmemiş olanların kullanılmak üzere ithalini, müzayede yoluyla veya kayıt ve tescil edilmiş olsa dahi 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre iade edilenler de dahil motorlu araç ticareti yapanlardan iktisabını, motorlu araç ticareti

HAVA ARAÇLARI İTHALATI VE VERGİLEMESİ

Yazar Kadir DODİ

Perşembe, 25 Şubat 2016 11:09 -

---

yapanlar tarafından kullanılmaya başlanmasını, aktife alınmasını veya adlarına kayıt ve tescil ettirilmesini ifade etmektedir.

Kurumunuz tarafından ithal edilecek tek motorlu eğitim uçaklarının Kanuna ekli (II) sayılı listedeki mallardan Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 88.02 pozisyonundaki "Diğer hava taşıtları (helikopterler, uçaklar gibi); uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları [(Yalnız helikopterler ve uçaklar) (Askeri, zirai, yangınla mücadelede kullanılan özel yapıdaki helikopterler ve uçaklar hariç)]" olarak tarif edilen mal grubuna dahil olduğu anlaşılması olup, söz konusu tarife grubunda yer alan taşıtların %0,5 oranında özel tüketim vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Öte yandan, aynı Kanununun 10/1 inci maddesinde ise, ÖTV'ye ilişkin istisna ve muafiyetlerin ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümlerinin bu vergi bakımından geçersiz olduğu belirtilmiştir.

Buna göre; Özel Tüketim Vergisi Kanununda, Kanuna ekli (II) sayılı liste kapsamında yer alan malların üniversiteler tarafından ilk iktisabının ÖTV'den istisna olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmadığından, ithal edilen 88.02 tarife pozisyonundaki tek motorlu eğitim uçakları için gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihte ÖTV hesaplanması ve Kurumunuz tarafından gümrük idaresine ödenmesi gerekmektedir'denilmektedir.(5)T.C.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
SAMSUN VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI Mükellef Hizmetleri Grup
Müdürlüğü18.06.2013-13649056-2012-ÖTV-ÖZE-01-43

HAVA ARAÇLARI İTHALATI VE VERGİLEMESİ

Yazar Kadir DODİ

Perşembe, 25 Şubat 2016 11:09 -
